

**TOESPRAAK DOOR BURGEMEESTER JON HERMANS-VLOEDBELD
BIJ DE DODENHERDENKING OP 4 MEI 2018**

Dames en heren, jongens en meisjes,

Ik weet niet hoe het u, hoe het jullie vergaat... maar het raakt mij elk jaar opnieuw... dat indrukwekkende moment als er op 4 mei na het wegsterven van de laatste klanken van het Taptoesignaal een diepe stilte valt. De driekleur hangt halfstok. En iedereen zwijgt, denkt, bidt. Wat een ellende en slachtoffers heeft de Tweede Wereldoorlog veroorzaakt!

We zijn stil... vol herinnering, stil... om te herdenken, stil... uit diep respect en dankbaarheid, stil... met de hoop op 'dat nooit weer'.

Dames en heren, het was maar een klein berichtje in de krant een paar weken geleden – misschien hebt u het ook gelezen - ... Oskar Gröning is overleden! De 'boekhouder van Auschwitz' is 96 jaar geworden. Drie jaar geleden was hij een van de laatste mensen die veroordeeld werden vanwege de volkerenmoord op de Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bij hun aankomst in het concentratiekamp telde Gröning het afgepakte geld van de slachtoffers en verstuurde het naar SS-kantoren in Berlijn. Hem werd medeplichtigheid ten gelegd aan de moord op 300.000 Joden in Auschwitz, dertig procent van hen die daar stierven.

Als die kleine krantenberichten over de dood van nazibeulen ten einde raken – 73 jaar na de bevrijding van Auschwitz -, zullen we op een andere manier moeten zorgen dat we de Holocaust niet vergeten. In België en Duitsland wordt het openbaar ontkennen van de massavernietiging van de Joden strafbaar gesteld; veelzeggend dat deze positieve maatregel nodig is.

Dames en heren, jongens en meisjes, 1945 was echter geen streep, ook al staan de woorden 'Nie wieder' op de herdenkingssteen bij het geboortehuis van Adolf Hitler. Dat 'nooit weer' kan de wereld niet waarmaken, kan in ons land evenmin werkelijkheid worden. Het Centrum Informatie en Documentatie Israël liet onlangs weten dat antisemitisme (Jodenhaat, gebaseerd op hun ras of godsdienst) op internet toeneemt. Directeur Hanna Luden gaf aan dat 'de grenzen waar legitieme kritiek op Israël overgaat in antisemitisme steeds vaker opgezocht of overtreden worden'.

De mensen die, 73 jaar na de bevrijding, de oorlog nog bewust hebben meegemaakt, die nog gemakkelijk het gevoel van vreugde en opluchting kunnen terugroepen dat zij beleefden bij de bevrijding, behoren tot een uitstervende generatie. En elk jaar neemt het aantal 'oog- en oorgetuigen' van de Tweede Wereldoorlog af. Dit doet een dringend beroep op ons allemaal om de herinnering aan de oorlog levend te houden.

Dit laat tegelijkertijd zien hoe ongelofelijk belangrijk het is om te blijven herdenken... ook als de allerlaatste mensen zijn overleden die de oorlog hebben meegemaakt. Met instemming nam ik dan ook kennis van de uitkomst van de onderzoeken van het Nationaal Comité 4 en 5 mei... ruim driekwart van de Nederlandse ondervraagden vindt dat Dodenherdenking niet mag worden afgeschaft. Uit het onderzoek blijkt dat bijna acht op de tien de Nationale Dodenherdenking nog steeds belangrijk vinden. Ik ben het daar roerend en van harte mee eens.

Herinneren, gedenken en herdenken... helpt. Laten we dát daarom blijven doen.

Wie denkt bij het horen van de naam Martin Luther King niet aan de titel van zijn beroemde rede 'I Have a Dream'? Een droom die helaas met grote regelmaat botste op de werkelijkheid van teleurstelling, verdriet, tegenwerking en halsstarrige opvattingen. Vorige maand was het vijftig jaar geleden dat een kogel een einde maakte aan het leven van deze

veelbelovende jonge Amerikaanse dominee.

Het leidt geen twijfel dat 'I Have a Dream' wereldwijd de meest bekende én geciteerde woorden van Martin Luther King zijn. Maar hij heeft meer, niet minder inspirerende en krachtige, woorden gesproken...

'Er is niets belangrijker in de wereld dan vrijheid. Vrijheid is het waard om opofferingen voor te doen, het is het waard om je baan ervoor te verliezen, het is het waard om er voor in de gevangenis te zitten'.

Woorden die nog steeds actueel zijn. Vrijheid en vrede mogen nooit onderschat worden als voorwaarden voor een gelukkig leven. Wanneer je met deze blik om je heen kijkt, wat kun je dan dankbaar zijn dat we in Europa, in Nederland, in Oud-Beijerland mogen wonen.

Dames en heren, jongens en meisjes, in de toespraak van mevrouw Cobi Crucq klonk de vraag: 'kan ik hier iets tegen doen?' Inderdaad kan je soms de moed in de schoenen zinken. Maar wellicht dat het volgende verhaal hoop biedt en perspectief geeft:

'Zeg, hoeveel weegt een sneeuwvlok?' vroeg een mees aan een duif. 'Nou, minder dan niks', antwoordde de duif. 'Dan moet ik je toch een merkwaardig verhaal vertellen', zie de mees. 'Ik zat eens op de tak van een den, dicht bij de stam, toen het begon te sneeuwen. Niet hevig, geen sneeuwstorm, nee, als in een droom, zonder geluid of gewicht. Omdat ik toch niets beters te doen had, begon ik de sneeuwvlokken te tellen die op de twijgen en naalden van mijn tak vielen en daaraan bleven hangen. Op de kop af 'drie miljoen-zevenhonderd-eenenveertigduizend-negenhonderd-éénenvijftig' waren het er. Maar toen de volgende vlok omlaag kwam - minder dan niks, zoals je zegt - brak de tak af. Daarop vloog de mees weg. De duif, sinds mensenheugenis hét vredessymbool, dacht hierover na en sprak toen tegen zichzelf: 'Misschien ontbreekt er nog maar één stem van één enkel mens om tot vrede in de wereld te komen.'

Daarom:

Steek een kaars aan in het duister
en zaai vrede waar je gaat.

Strek je handen uit en luister
naar de mens die naast je staat.

Steek een kaars aan in het duister
eer wat kwetsbaar is en klein.

Ga geduldig tot het uiterst,
laat waar jij bent liefde zijn.

Dames en heren, jongens en meisjes,

We waren stil...vol herinnering aan alle verschrikkingen. Stil...om te
herdenken, Stil uit respect en dankbaarheid, stil...met hoop op 'dat nooit
weer'.

Dank u wel.